ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΤΜΗΜΑΤΑ : Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΠΑΛ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 14/10/2023

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Η άλλη όψη του Brain Drain που πονάει τη Θεσσαλονίκη

Οι ηλικιωμένοι γονείς που μένουν πίσω…

Ο Τάσος Ταπεινόπουλος, διεθνολόγος και η σύζυγός του, γιατρός, είναι μέρος του φαινομένου του brain-drain (μετανάστευση ανθρώπων με υψηλή μόρφωση, εξειδίκευση και ευφυΐα, σε χώρες του εξωτερικού). Πριν από ενάμιση χρόνο άφησαν τη Θεσσαλονίκη και ζουν στο Μπέρμιγχαμ, αναζητώντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για τους ίδιους και τα δύο μικρά παιδιά τους. Ο Τάσος εργάζεται στο Birmingham City University (BCU). Πίσω όμως άφησε την ηλικιωμένη μητέρα του. Ευτυχώς η κυρία Μαρίκα, ποντιακής καταγωγής, είναι δυναμική και μπορεί να φροντίζει τον εαυτό της. Αν και ο αποχωρισμός δεν είναι εύκολος, χαίρεται που βλέπει την οικογένεια του παιδιού της ευτυχισμένη.

Η μετανάστευση ανθρώπων στην πιο παραγωγική τους ηλικία έχει και την άλλη όψη: αυτή των ηλικιωμένων γονέων, που τις περισσότερες φορές μένουν πίσω μόνοι. Κατά κανόνα είναι ο αποχωρισμός και η απόσταση που πονά, γιατί και οι δυο πλευρές έχουν ενδιαφέρον, αγάπη, νοιάξιμο. «Πίσω στην Ελλάδα έχω αφήσει μια μάνα, τη Μαρίκα, είναι 77 ετών. Η μάνα μου, όταν της ανακοίνωσα πως θα φύγουμε άρχισε να ξεχνάει. Και πριν ξεχνούσε, αλλά αυτό το γεγονός επιδείνωσε αισθητά τη κατάστασή της. Πιστεύω πιο πολύ από το σοκ και την αλλαγή που θα έφερνε αυτό στη ζωή και την καθημερινότητά της» λέει ο Τάσος Ταπεινόπουλος. «Της μάνας μου της αρέσει η πόλη της, η γειτονιά της, οι φιλενάδες της, η εκκλησία της. Η μαμά μου είναι καλός και κοινωνικός άνθρωπος, ανοικτός χαρακτήρας, δεν θα ντραπεί να ζητήσει βοήθεια, να κάνει οτοστόπ, να ρωτήσει από ποιο χωριό είσαι. Αυτό με κάνει να αισθάνομαι ασφαλής πως αν κάτι γίνει θα υπάρχει κάποιος να επιληφθεί άμεσα μέχρι να πάρω το πρώτο αεροπλάνο και να πεταχτώ να τη δω».

Η μετανάστευση αποτελεί διαχρονικό και πολυδιάστατο φαινόμενο, ο ελληνικός λαός το έχει γνωρίσει από τον προηγούμενο αιώνα, τονίζει η ψυχολόγος Άννα Καλυμνιού. «Η απόφαση της μετανάστευσης εγείρει έντονα συγκρουόμενα συναισθήματα, τόσο στα άτομα που μεταναστεύουν, όσο και σε αυτούς που μένουν πίσω: αφενός υπάρχει η ανάγκη και επιθυμία για μια καλύτερη ζωή και εξέλιξη και αφετέρου προκύπτει μια σημαντική απώλεια, ένας αποχωρισμός που εμπεριέχει θλίψη και ψυχικό πόνο». Η κ. Καλυμνιού σημειώνει ότι ανακύπτει και στις δύο πλευρές το δίλημμα να είναι τα παιδιά κοντά στους γονείς τους, άνεργα και με αβέβαιο μέλλον ή μακριά, οικονομικά ασφαλή και με θετικές προοπτικές. Συχνά για τους γονείς που μένουν πίσω το δίλημμα αυτό πυροδοτεί ταυτόχρονα έντονο άγχος και αισθήματα αναξιότητας και ενοχής ότι δεν κατάφεραν να εξασφαλίσουν στο παιδί τους ένα αξιοπρεπές μέλλον. Μπροστά σε αυτό το δίλημμα αρκετοί Έλληνες γονείς φαίνεται να υιοθετούν μία στάση κατανόησης και να προσαρμόζονται ευκολότερα σε μια τέτοια απόφαση των παιδιών τους, παρά τα συναισθήματα απώλειας που μπορεί να βιώνουν. Σε αυτό έχει συμβάλει και η εξέλιξη των σύγχρονων μέσων συγκοινωνίας που έχει «ελαχιστοποιήσει» τις αποστάσεις καθώς και οι νέες τεχνολογίες και το διαδίκτυο που διευκολύνουν την επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο, σε αντίθεση με ρεύματα μετανάστευσης προηγούμενων ετών, όπου για αυτούς που ξενιτεύονταν ήταν αμφίβολο το αν και πότε θα έσμιγαν ξανά με τους ανθρώπους που άφηναν πίσω. «Στεναχωρήθηκα πολύ που έφυγαν, όμως είναι καλά εκεί, πήγα τους είδα, ο γιος μου έχει φίλους, ωραία δουλειά, και η γυναίκα του επίσης, τα εγγόνια μου ζουν καλύτερα, χάρηκα. Από την άλλη, όλες τις δουλειές εδώ, εφορίες, τράπεζες, τις έκανε ο Τάσος…» μονολογεί η κ. Μαρίκα, μητέρα του Τάσου. Έχω ανιψιές, αν χρειαστώ κάτι έκτακτο θα τρέξουν, άσε που με βοηθούν και στις βιντεοκλήσεις!» σημειώνει.

Η ψυχολόγος Άννα Καλυμνιού επισημαίνει ότι δεν αντιδρούν όλοι οι γονείς με τον ίδιο τρόπο στην απόφαση των παιδιών τους να μεταναστεύσουν. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που καθορίζουν τη στάση τους μπροστά σε αυτή τη μεγάλη αλλαγή, όπως η προσωπικότητα των γονέων και η δυνατότητα προσαρμογής τους σε νέες καταστάσεις, η ηλικία και φάση ζωής τους, η ύπαρξη προβλημάτων υγείας, ή ύπαρξη συγγενικού υποστηρικτικού πλαισίου, η πίστη προς το παιδί τους ότι είναι ικανό αλλά και η ικανότητα του παιδιού να προσαρμοστεί στη νέα πραγματικότητα και να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες που θα συναντήσει.

ΠΗΓΗ: ΑΠΕ ΜΠΕ / Ελένη Μπιμπίκου (διασκευασμένο)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

Α1. Αφού διαβάσετε με προσοχή την 3η και 4η παράγραφο του κειμένου «Η μετανάστευση αποτελεί...η κ. Άννα Καλυμνιού.» να παρουσιάσετε τους παράγοντες

που επηρεάζουν θετικά και αρνητικά τη στάση των γονέων απέναντι στην μετανάστευση των παιδιών τους.

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

Α2. α) Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου «Η ψυχολόγος...θα συναντήσει» να εντοπίσετε τα δομικά μέρη: θεματική περίοδος, λεπτομέρειες, κατακλείδα (αν υπάρχει) και τον τρόπο ανάπτυξης. (μον. 6)

β) «Η απόφαση της μετανάστευσης εγείρει έντονα συγκρουόμενα συναισθήματα, τόσο στα άτομα που μεταναστεύουν, όσο και σε αυτούς που μένουν πίσω» Να σχολιάσετε την επιλογή της ενεργητικής σύνταξης και να τη μετατρέψετε σε παθητική, όπου αυτό είναι εφικτό, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές. (μον.9)

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα

Α3. Στο άρθρο προβάλλεται το ζήτημα της αναγκαστικής μετανάστευσης των νέων στο εξωτερικό. Με ποια άλλα προβλήματα, εκτός της μετανάστευσης, έρχονται αντιμέτωποι οι νέοι της γενιάς σας; Να αναπτύξετε τις σκέψεις σας σε ένα άρθρο 200-250 λέξεων το οποίο θα δημοσιευτεί σε νεανική ιστοσελίδα.

Μονάδες 20

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Σιγά μην κλάψω

Μου λεν αν φύγω από τον κύκλο θα χαθώ
στα όριά του μοναχά να γυροφέρνω.
Και πως ο κόσμος είν' ανήμερο θεριό
κι όταν δαγκώνει εγώ καλά είναι να σωπαίνω.
Κι όταν φοβούνται πως μπορεί να τρελαθώ
μου λεν να πάω κρυφά κάπου να κλάψω.
Και να θυμάμαι πως αυτό το σκηνικό
είμαι μικρός, πολύ μικρός για να τ' αλλάξω.

Μα εγώ μ΄ ένα άγριο περήφανο χορό
σαν αετός πάνω απ' τις λύπες θα πετάξω.
Σιγά μην κλάψω, σιγά μη φοβηθώ,
σιγά μην κλάψω, σιγά μη φοβηθώ.
[...]

Μου λεν αν φύγω πιο ψηλά θα ζαλιστώ
καλύτερα στη λάσπη εδώ μαζί τους να κυλιέμαι.
Και πως αν θέλω περισσότερα να δω,
σ' ένα καθρέφτη μοναχός μου να κοιτιέμαι.
Κι όταν φοβούνται πως μπορεί να τρελαθώ
μου λεν να πάω κρυφά κάπου να κλάψω.
Και να θυμάμαι πως αυτό το σκηνικό
είμαι μικρός πολύ μικρός για να τ' αλλάξω.

Μα εγώ μ' ένα άγριο περήφανο χορό
σαν αετός πάνω απ' τις λύπες θα πετάξω.
Σιγά μην κλάψω, σιγά μη φοβηθώ,
σιγά μην κλάψω, σιγά μη φοβηθώ
[…]

Στίχοι: Γιάννης Αγγελάκας [από τον δίσκο «΄Δω και πάνω»]

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

Β1. Τι επιβάλλει το κοινωνικό περιβάλλον στο ποιητικό υποκείμενο και ποια είναι η αντίδρασή του; Να απαντήσετε σε μια παράγραφο 50-60 λέξεων.

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

Β2. **α)** Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τρία σχήματα λόγου (μον. 3) δίνοντας ένα παράδειγμα για το καθένα από αυτά (μον. 3).

β) Στους στίχους εναλλάσσονται το α' ενικό και το γ' πληθυντικό πρόσωπο. Να δώσετε ένα παράδειγμα για καθεμία περίπτωση (μον. 4) και να αιτιολογήσετε την εναλλαγή των δύο προσώπων (μον. 5).

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα

Β3. Πώς θα χαρακτηρίζατε τη στάση του ποιητικού υποκειμένου; Η στάση αυτή εκφράζει τους νέους της γενιάς σας; Να απαντήσετε και στα δύο ερωτήματα σε ένα ενιαίο κείμενο 100-150 λέξεων, αιτιολογώντας τις απόψεις σας.

Μονάδες 20